

Центр досліджень Європейського сусідства у співпраці з Інститутом Євро-Атлантичного співробітництва запрошують вас до участі в семінарі

***Кордони Демократії
Впровадження демократичних цінностей: толерантність і
прозорість***

Місце проведення: Готель «Хрещатик» (вул. Хрещатик 14, Київ, 01001, Україна)

Дата: понеділок, 16 травня 2016

Мова: англійська, синхронний переклад на українську

Демократизація – комплексний процес, який тягне за собою критичний вибір нових інституцій, а найголовніше – звикання суспільства до цих інституцій. Більшість літератури на тему демократичних трансформацій і консолідації присвячена дослідженням інституційного вибудовування, особливо в посткомуністичних країнах Центральної та Східної Європи, де не тільки політичні, але й економічні та соціальні інституції утворились в результаті фундаментальних перетворень, що відбувались після 1989 року. Однак, рівень здорової демократії не може бути вимірний лише з точки зору інституційної ефективності – повинен враховуватись рівень залучення громадян до роботи нових інституцій, і, по суті, зміна менталітету, який відображає прихильність громадян до нової системи.

Таким чином, процес впровадження демократичних цінностей та символів до вже існуючої системи вірувань та переконань, якому перешкоджають недовіра, страх і корупція, створені тоталітарними комуністичними режимами, а також труднощами перехідного періоду – це важке завдання. Ми вважаємо, що побудова демократичної політичної культури – такої, яка б відображала розуміння та інтерес до нової системи, вмотивованість брати участь, що обумовлена політичною ефективністю системи – процес, який варто вивчити як з академічної, так і з практичної точки зору. У ці нестабільні часи саме прихильність народу до демократичних цінностей змушує уряд бути підзвітним та не вдаватись до популістських і антидемократичних заходів.

Участь безкоштовна

**Реєстрація є обов'язковою до 13 травня (п'ятниця) за адресою: veghzs@ceu.edu
(Жужанна Вег).**

ПРОГРАМА СЕМІНАРУ

10.00 - 10.15 Вступне слово

Богдан Раду, запрошений дослідник, Центр досліджень Європейського сусідства ЦЄУ, Угорщина; Старший викладач, Клузький університет імені Бабеша-Бойяї, Румунія

10.15 - 12.00 Секція I.

Толерантність, культурне розмаїття та (анти-)дискримінація під час демократичних перетворень і консолідації

Під час цієї панелі буде надано оцінку статусу меншин в нових демократичних державах, зокрема, зроблено акцент на важкості задачі впровадження толерантності в соціальну етику у нових та перехідних демократіях. Обговорення прагне вийти за рамки правових і організаційних аспектів боротьби з дискримінацією і розглянути соціальну динаміку впровадження значення толерантності у різних прошарках суспільства з метою створення толерантного державного устрою в цілому. Під час панелі обговорюватиметься роль державних і недержавних суб'єктів у цьому процесі, особливу увагу буде приділено ролі системи освіти, а також діяльності міждержавних і недержавних громадських організацій. Обговорення торкнеться наступних питань:

- Конституційний та правовий статус меншин (етнічних, релігійних, сексуальних, маргінальних соціальних категорій), антидискримінаційні заходи та звання до різноманітності
- Етнічна та релігійна напруженість в нових демократіях і ставлення суспільства до меншин (в тому числі явища антисемітизму, антимусульманських настроїв і гомофобії)
- Толерантність як універсальна цінність: Як створити толерантне суспільство?
  - Толерантність і національна ідентичність
  - Толерантність і конструкт Заходу як захисника мультикультурних цінностей: чи існує загроза національному ядру через послаблення традиційних цінностей?
  - Помилковість протиставлення стабільності / безпеки і свободи вираження думок / толерантності.
- Історія розвитку мультикультуралізму в країнах Вишеградської групи, Молдови та України (історичний мультикультуралізм)

Модератор: **Агнешка Сломян**, науковий співробітник Інституту Костюшка, Краків

Спікери:

Ян Фельдман, президент, Національна рада з запобігання та боротьби проти дискримінації та забезпечення рівноправності, Кишинів

Лацо Оравец, програмний директор, Фонд Мартіна Щимечка, Братислава

Мартін Щимачек, колишній директор Агентства з соціальної інтеграції, Прага

12.00 - 13.00 Обід-буфет

13.00 - 15.00 Секція II.

Підзвітність, прозорість і (анти-)корупція у перехідний період

Під час цієї панелі буде розглянуто наслідки впливу корупції на демократичну трансформацію і консолідацію, а також різні аспекти цього явища. Планується обговорення труднощів розірвання корупційних кіл у процесі трансформації суспільства поряд із введенням

антикорупційного законодавства та створенням антикорупційних органів. В ході обговорення буде з'ясовано, які фактори можуть сприяти змінам менталітету і впровадженню підзвітності і прозорості в якості основних соціальних цінностей в перехідних суспільствах. Обговорення стосуватиметься наступних питань:

- Визначення та операціоналізація корупції: типи і аспекти, «уражені» сектори
- Труднощі вимірювання корупції: фактична корупція vs сприйняття корупції
- Вплив наслідків (сприйняття) корупції на суспільство
  - Велика vs мала корупція; корупція в (вищій) освіті, в тому числі плагіат
- Боротьба проти корупції:
  - Роль держави та інституційних інновацій
  - Міждержавні і недержавні громадські організації у боротьбі з корупцією
  - Соціальні рухи

Модератор: **Антон Писаренко**, координатор проектів, Інститут Євро-Атлантичного співробітництва, Київ

Спікери:

Катажина Батко-Толуч, Програмний директор, Польська громадянська мережа спостерігачів, Варшава

Аніта Кончік, представник організації-спостерігача за використанням державних коштів «К-Monitor», Будапешт

Олександр Сушко, науковий директор Інституту Євро-Атлантичного співробітництва, Київ

15.00 - 15.15 Заключне слово

Жужанна Вег, науковий співробітник, Центр досліджень Європейського сусідства ЦЄУ, Будапешт

*Цією подією Центр досліджень Європейського сусідства продовжує серію дискусій навколо різних аспектів демократичних перетворень з метою вивчення феномена соціальних трансформацій та впровадження демократичних цінностей у перехідних суспільствах. Обговорення проводиться в рамках проекту **«Кордони демократії: Впровадження демократичних цінностей в Молдові і Україні»**, але тема дискусії виходить за межі і включає в себе демократичні зміни в регіоні Центральної та Східної Європи. Проект «Кордони демократії: Впровадження демократичних цінностей в Молдові і Україні» реалізується за підтримки Міжнародного Вишеградського фонду та є частиною ініціативи Центрально-Європейського університету «Кордони демократії».*